

تصویب نهایی اسارت

نامه ۲۵ ساله ایران

قسمت چهارم^۱

امیر فیض - حقوقدان

ملاحظه نهم - شورای نگهبان

آنچه بگردد نمکش میزنند وای بروزی که بگردد نمک

شورای نگهبان که آخرین پایگاه حفظ و حراست از قانون اساسی و تطبیق مصوبات مجلس را با اصول شرع اسلام عهده دار است آنچنان سرسری و با سرعت تصویب و تائید برجام را اعلام کرد که سرعت مجلس را تحت الشعاع قرارداد و بدین ترتیب علی الظاهر برجام بصورت یک قانون کاملا اسلامی و منطبق با قانون اساسی جمهوری اسلامی، رابطه حقوقی ملت و ایران را با کشورهای بیگانه در مورد برجام مستقر ساخت.

جرا بظاهر

نکته بسیار حساس و مهم این تحریر همین است که ظاهر قضیه نشان میدهد که هم برجام بوسیله شورای نگهبان تصویب شده است و هم نشان میدهد که برجام نه از سوی مجلس اسلامی و نه شورای نگهبان تصویب نشده است.

کاملا درک میکنم که خواننده این سطور حیرت خواهد کرد که چگونه ممکن است موضوعی به مهمی مذاکرات هسته ای و توافق جامع بین ایران کشورهای ۵+۱ در مسیری قرار گرفته باشد که هم بتوان آنرا تصویب شده مجلس و شورای نگهبان دانست و هم گفت که برجام نه در مجلس و نه در شورای نگهبان تصویب نشده است.

اکنون پاسخ حیرت احتمالی شما

شورای نگهبان فردای روز تصویب برجام توسط مجلس، در یک جلسه کوتاه با اکثریت قریب به اتفاق مصوبه مجلس را خلاف قانون اساسی و شرع اسلام ندانست و تصویب آنرا اعلام کرد و متعاقب آن بنابر گزارش خبرگزاری خانه ملت (شورای نگهبان ساعتی پیش طرح اقدام متقابل و متناسب جمهوری اسلامی

^۱ - یخش نخست و دوم، سوم و ضمیمه سوم را به ترتیب در اینجا بخوانید:

<http://1400years.org/AmirFeyz/TasvibeEsaratNameh25Saleh-1-AmirFeyz-16Oct2015.pdf>

<http://1400years.org/AmirFeyz/TasvibeEsaratNameh25Saleh-2-AmirFeyz-19Oct2015.pdf>

<http://1400years.org/AmirFeyz/TasvibeEsaratNameh25Saleh-3-AmirFeyz-22Oct2015.pdf>

<http://1400years.org/AmirFeyz/TasvibeEsaratNameh25Saleh-Anex3-AmirFeyz-27Oct2015.pdf>

ایران در اجرای برجام که از سوی مجلس شورای اسلامی به این شورا فرستاده شده بود را تصویب کرد و در همین راستا نمایندگان مردم در خانه ملت ضمن قدردانی از سرعت عمل شورای نگهبان به اظهار نظر هائی پرداختند و از جمله آقای کاظم جلالی به خبرنگار خانه ملت گفت: «شورای نگهبان به دلیل اینکه طرح برجام را بررسی کرده ولی خلاف شرع و قانون اساسی ندانسته است، این طرح بدون تغییر بتصویب شورا رسید» (بتاریخ ۲۲ مهرماه - ۲۵۵۴-۱۳۹۴)

سخنگوی شورای نگهبان آقای نجات الله ابراهیمیان در نشست خبری خود در همان روز ۲۲ مهرماه با خبرگزاری صدا و سیما جمهوری اسلامی گفت: بررسی این مصوبه مجلس شورای اسلامی در جلسه بعد از ظهر شورای نگهبان به اتمام رسید و اکثریت اعضاء آنرا مغایر با قانون اساسی و شرع ندانسته اند.

(چهارشنبه ۲۲ مهرماه ۲۵۵۴=۹۴)

دلایل بیشتر

با اسنادی که ملاحظه شد، یقینا این باور بوجود میآید که برجام و نیز مصوبه مجلس بنام قانون اجرای برجام به ملاحظه شورای نگهبان رسیده و تطبیق آن با قانون اساسی و شرع اسلام به تائید و تصدیق آن شوارسیده است.

آخوند جنتی رئیس شورای نگهبان هم گفت: باید از حد اکثر ظرفیت توافقنامه هسته ای به نفع خود استفاده کنیم و خاطرنشان ساخت که رسانه ها درباره برجام اطلاع رسانی خوبی کردند به نظرم بهتر است موضوع برجام را دیگرتمام شده تلقی کنیم و در محافل عمومی آنرا مورد بحث قرار ندهیم اینکه خیر یا شر بود، خوب بود یا بد بود هر چه بود تمام شده بدانیم و سراغ پیگیری حقوقمان از سند توافق هسته ای برویم و مراقب شیطنت طرف مقابل باشیم

اظهارات جنتی مستند قرار گرفت تا احراز شود که موضوع برجام از نظر شورای نگهبان بکلی تمام شده محسوب است و بنظر رئیس شورای نگهبان هر چه بوده گذشته و نباید در محافل عمومی مورد بحث قرار گیرد

دبه شورای نگهبان

همان آقای نجات الله ابراهیمیان سخنگوی شورای نگهبان که در تاریخ ۲۲ مهر در مصاحبه با صدا و سیما جمهوری اسلامی گفته بود:

بررسی این مصوبه مجلس شورای اسلامی در مورد برجام در جلسه بعد از ظهر شورای نگهبان به اتمام رسید و اکثریت اعضاء شورا آنرا مغایر با قانون اساسی و شرع ندانسته اند.

در ۲۵ مهرماه یعنی سه روز بعد از مصاحبه با صدا و سیما جمهوری اسلامی در مصاحبه با رسانه های کشور با اشاره به موضوع تصویب برجام در شورای نگهبان مدعی شد که:

شورای نگهبان با اعلام اینکه این شورا خود برجام را مورد بررسی قرار نداده و ورود به آن نشده است اضافه کرد مجلس و شورای نگهبان اقدامات مشروح در برجام را تصویب نکرده اند. (۱)

دربریخی از رسانه ها به موضوع تصویب برجام در شورای نگهبان اشاره شده است. گاهی این تیتراها افراد را به اشتباه میاندازد ما برای رسیدن به آثار حقوقی تصویب برجام باید به بینیم که این ماده واحده چه مراحل را گذرانده است. (۲)

وی تصریح کرد. عنوان این طرح یک فوریتی اقدام متناسب و متقابل دولت جمهوری اسلامی در اجرای برجام است و این به معنای مخالفت و یا موافقت ما با برجام نیست.

سخنگوی شورای نگهبان خاطرنشان ساخت این اقدامات به یک سند حقوقی تبدیل نشده وقراری است که برای اجرای برخی از امور توسط دولت جمهوری اسلامی ایران و طرفهای مقابل گذاشته شده است و در آن تاکید شده است که این اقدامات داوطلبانه است (۳) و در متن مصوبه مجلس شورای اسلامی نیز داوطلبانه بودن این اقدامات با دواژه مورد تاکید قرار گرفته است. در آنجا اشاره شده دولت در چارچوب مصوبات شورای عالی امنیت ملی در صورتی میتواند برجام را داوطلبانه اجرا کند که احکام زیر را رعایت کرده باشد.

وی خاطر نشان کرد - بنابراین، به نظر میرسد مباحث حقوقی که به درستی در جامعه و مجلس در جریان بود، در این مصوبه به پاسخ رسیده است و آن اینکه برخی دوستان این مصوبه را یک قرارداد بین المللی تلقی کرده اند و طبق قانون اساسی باید لایحه آن تقدیم مجلس شود اما طرز تلقی ما این بود که این مصوبه یک قرارداد بین المللی نیست (۴) که نیازی به تصویب مجلس رداشته باشد بلکه قول و قرار است که مقام اجرا با طرف های مذاکره گذاشته است.

وی تصریح کرد: یکی از مقام های خارجی گفت که هر وقت بخواهیم میتوانیم تحریم ها را برگردانیم. ما هم هر زمان بخواهیم میتوانیم از اقدامات داوطلبانه خود خودداری کنیم. (۵)

بنابراین برجام یک سند حقوقی الزام آور تلقی نمیشود، مجلس نیز اساسا روی همین تلقی وارد بررسی جزئیات نشده است. شورای نگهبان نیز مصوبه مجلس شورای اسلامی را موضوع بررسی خود قرارداد داده است نه جزئیات و قول و قرارهای اجرائی دولت و طرفهای مذاکره را..... (۶)

تحصیل ماحصل

از آنچه ارائه شد که میتوان گفت چکیده گردش برجام در شورای نگهبان است نمیتوان دریافت که آیا میتوان مدعی بود که برجام در شورای نگهبان طبق قانون اساسی جمهوری اسلامی رسیدگی و اجازه عبور یافته است یا خیر خاصه که شورای نگهبان از حد خود نیز خارج شده و نسبت به تصمیم مجلس اسلامی هم در مورد برجام تصدیق بلا مصدق کرده و مدعی شده که مجلس هم وارد برجام نشده است.

دوفرض

معلق بازی شورای نگهبان دوفرض را بوجود میآورد:

فرض اول اینکه همانطور که ارائه شهادت و اقراریه شخصیت ها و از جمله سخنگوی شورای نگهبان شده است شورای نگهبان با اکثریت آرا برجام را مخالف با قانون اساسی و شرع اسلام ندانسته است.

(نظریه اینکه در تحریرات قبلی مربوط به تصویب برجام تعارضات محکم بین برجام و قانون اساسی و اسلام و آیات قرآن تشریح شده است تکرار آن وارد این تحریر نمیگردد).

در این فرض با آنکه نظر شورای نگهبان از نظر صراحت قانون اساسی و آیات قرآن و شرع زیر سوال سنگین بی اعتباری قرارداد معهدا از نظر روال حقوقی تائید مصوبه مجلس در مورد برجام است دلیل آن در همین تحریر خواهد آمد.

فرض دوم که شورای نگهبان مدعی ورود به برجام نشده و در عبارت دیگر موضوع تطبیق آن با قانون اساسی جمهوری اسلامی و شرع در دستور کار شورا نسبت به برجام قرار نگرفته و ماحصل اینکه نه شورا و نه مجلس به ماهیت برجام و تطبیق آن با قانون اساسی ورود نکرده اند، در این صورت؛ موضوع برجام منطبق با ماده ۹۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی میگردد که میگوید:

«کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی باید به شورای نگهبان فرستاده شود. شورای نگهبان موظف است حداکثر ظرف ۱۰ روز از تاریخ وصول از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار دهد و چنانچه آنرا مغایر ببیند برای تجدید نظریه مجلس بازگرداند در غیر این صورت قابل اجراست».

تطبیق جریان برجام با ماده مزبور

اول اینکه مصوبه مجلس در مورد اجرای برجام به شورای نگهبان فرستاده شده است.

دوم اینکه شورای نگهبان بنا بر اعلام خود وارد رسیدگی به تطبیق برجام با قانون اساسی و احکام اسلامی نشده است یعنی تکلیفی که قانون اساسی برای شورای نگهبان مقرر کرده و آن تکلیف هم انحصاری است شورای نگهبان به آن تکلیف عمل ننموده است. اکنون ببینیم که ضمانت اجرای این جریان چیست.

همان ماده ۹۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی تعیین تکلیف نسبت به مورد عمل شورای نگهبان را کرده و میگوید در صورتی که شورای نگهبان مصوبه مجلس را مغایر با قانون اساسی و یا شرع ببیند لازم میآید که آنرا به مجلس برگرداند و اضافه کرده است «در غیر این صورت مصوبه قابل اجراست».

در مسیر کسب نتیجه میتوان قاطعانه گفت از آنجا که شورای نگهبان با هر استدلالی!! وارد رسیدگی تطبیقی برجام با قانون اساسی و شرع نشده است، آن مصوبه تائید شده از سوی شورای نگهبان تلقی میشود.

تصریح قانون اساسی جمهوری اسلامی به اینکه در صورتی که شورای نگهبان ظرف ۱۰ روز مغایرت مصوبه مجلس را به مجلس اعلام نکند، مصوبه مجلس تائید شده تلقی می‌گردد یک امر منبسط از حقوق اسلامی است.

حقوق اسلامی جریانات جاری و حاکم بر یک جامعه اسلامی مانند جمهوری اسلامی ایران را بر اساس اصل استصحاب، اسلامی میدانند و اگر از سوی مراجع تقلید اعتراضی نشود آن مصوبه و یا اقدام، شرعی محسوب است مگر خلاف آن به اثبات برسد.

قانون اساسی جمهوری اسلامی هم اصل استصحاب را در جریان تصمیم‌گیری شورای نگهبان وارد و ناظر دانسته و عدم رد مصوبه مجلس، به مجلس را دلیل موافقت با مصوبه با قانون اساسی و شرع دانسته است و به کلامی دیگر تشخیص موضوع و اینکه اساساً تطبیق مصوبه مجلس و یا غیر آن با قانون اساسی و شرع لازم است یا خیر به تشخیص شورای نگهبان قرارداد شده است.

ماده چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ملاک اظهار نظر بالاست که گفته است:

کلیه قوانین و مقررات مدنی و جزائی و مالی و اقتصادی و اداری و فرهنگی و نظامی و سیاسی و غیره باید بر اساس موازین اسلامی باشد این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است.

استدلال شورای نگهبان!

استدلال شورای نگهبان برای عدم لزوم تطبیق برجام با قانون اساسی و شرع که در این تحریر با علامت استفهام اشاره شد نیاز به نقد و بحث دارد زیرا نمیتوان نسبت به مواردی که طرف برای حقانیت عمل خود ارائه میدهد غافل ماند و این میشود تنها به قاضی رفتن.

در تحریر حاضر مواردی از دلایل شورای نگهبان در عدم ورود به برجام با نمرات ردیف از یک تا شش علامت گذاری شده است اجازه فرمائید در تحریراتی با استفاده از همان شماره‌ها استدلال شورای نگهبان مورد نقد قرار گیرد.

